

SILABUS ILËNDËS *Kulturë dhe qytetërim shqiptar*

Të dhëna bazike të lëndës			
Njësia akademike:	Fakulteti i Filologjisë		
Titulli i lëndës:	Kulturë dhe qytetërim shqiptar		
Programi:	Gjuhë dhe letërsi shqipe		
Niveli:	Studimet themelore		
Statusi lëndës:	Zgjedhore		
Viti i studimeve:	Viti I, semestri i parë		
Numri i orëve në javë:	2		
Vlera në kredi – ECTS:	3		
Koha / lokacioni:	Semestri dimëror		
Mësimdhënësi i lëndës:	Prof. ass. dr. Fikret Ramadani		
Të dhënat kontaktuese:	fikret.ramadani@uni-prizren.com		
Përshkrimi i lëndës:	Ky kurs u mundëson studentëve marrjen e njohurive të reja për kulturën dhe qytetërimin shqiptar, duke filluar nga kultura e hershme e deri ne ditët tona. Fillimisht studentët do të njihen me gjurmët më të hershme të shoqërisë njerëzore duke vazhduar me kulturën, besimin, mitologjinë, kulturën materiale ilire.		
Qëllimi i lëndës:	Qëllimi i lëndës Kulturë dhe qytetërimit shqiptar është që studentët: t'i thellojnë dhe zgjerojnë njohuritë e tyre në fushën historike të identitetit kulturor të shqiptarëve. të njihen me mitologjinë shqiptare dhe kodin zakonor të tyre, si bazë e ndikimit për qytetërimin e mëvonshëm. të marrin njohuri mbi ndryshimet kulturore gjatë historisë, për trashëgiminë kulturore dhe elementet antike krahas transformimeve të konteksteve kohore dhe hapësinore.		
Rezultatet e të nxënit:	Studentët: kategorizojnë fenomenet shoqërore e kulturore, ndryshimin dhe evoluimin e saj në hapësirë dhe kohë, përkatësinë e gjuhës shqipe dhe vendin e saj në rrethin e gjuhëve indoevropiane, me teoritë për prejardhjen e shqipes e të shqiptarëve, për kontaktet me etnitë dhe gjuhët e tjera; definojnë njohuri edhe për kohën e mesjetës dhe rolin e shqiptarëve në këtë periudhë; ilustrojnë periodikun shqiptar; kategorizojnë figurat e shquara të kulturë shqiptare të shekullit XIX dhe XX.		
Ngarkesa e studentit (duhet të korrespondoj me rezultatet e të nxënit të studentit)			
Aktiviteti	Orë	Ditë/javë	Gjithsej
Ligjërata	2	15	30
Ushtrime teorike/laboratorike	1	5	5

Punë praktike			
Kontaktet me mësimdhënësin/konsultimet	1	7	7
Kolokiume, seminare	1	2	2
Detyra të shtëpisë	1	5	5
Koha e studimit vetanë të studentit (në bibliotekë ose në shtëpi)	1	15	15
Përgatitja përfundimtare për provim	1	3	3
Koha e kaluar në vlerësim (teste,kuis,provim final)	1	3	3
Projektet, prezantimet ,etj	1	5	5
Totali			75 orë (3 ECTS)
Metodologjia e mësimdhënies:	Ligjërata të kombinuara, si: shpjegim – sqarim, ushtrime, analiza tekstore e shkencore, diskutime, punë në grupe, demonstrime dhe interpretime, shtruarje e shqyrtim idesh, hartime krijuese, vetë hulumtuese etj. Këto do të jenë pjesë kryesore për punën e vlerësimit dhe mënyrën apo metodologjinë e të ligjëruarit. Varësisht nga tema mund të organizohen dhe realizohen përmes komunikimit interaktiv, ligjërata në modelin klasik, përmes (kompjuterit dhe projektorit) etj. Këto edhe mënyra të tjera të ligjëruarit kërkojnë kushte të mira, si ndriçim në klasë, numri i studentëve të jetë sipas standardit të parapara, të kemi internet dhe elemente të tjera elektronike, të cilat mundësojnë realizimin e koncepteve teorike dhe praktike.		
Metodologjia e vlerësimit:	Vlerësimi do të bëhet duke u mbështetur në, vlerësimet me shkrim (dy teste gjatë vitit akademik), seminare, detyra të shtëpisë, angazhime në klasë dhe në testin përfundimtar që do të jetë me shkrim dhe komunikim. Pikët e vlerësimit: Testi i parë: 1-30 pikë Testi i dytë: 1-30 pikë Vijimi i rregullt dhe aktiviteti në klasë: 1-10 pikë Vlerësimi i fundit testi përfundimtar (pyetje-përgjigje gojariht): 1-30 pikë. Totali: 100 pikë Vlerat e pikëve: 51-60 = 6 61-70 = 7 71-80 = 8 81-90 = 9 91-100 = 10 Studentët me rezultat të përgjithshëm nën 50 pikë nuk mbërrijnë notën kaluese.		
Literatura			
Literatura primare:	Robert Elsie, <i>Historia e letërsisë shqiptare</i> , Pejë, 2001. Aleksandër Stipçeviq, <i>Ilirët- historia-jeta-kultura</i> , Prishtinë, 1980. <i>Kanuni i Lekë Dukagjinit</i> , Prishtinë, 1992. Eqrem Çabej, <i>Për gjenezën e gjuhës shqipe</i> , Prishtinë, 2001. Eqrem Çabej, <i>Hyrje në historinë e gjuhës shqipe</i> , Prishtinë,1970.		

Literatura shitesë:	Mid`hat Frashëri, <i>Plagët tona</i> , Prishtinë, 1996. Akademia e Shkencave të Shqipërisë, <i>Historia e popullit shqiptar I</i> , Tiranë, 2002. F.Konica, <i>Kopshti shkëmbor i Evropës Juglindore</i> , Tiranë, 1995.

Plani i dizajnuar i mësimi:		
Java	Ligjërata	Ushtrime
<i>Java e parë:</i>	Hyrje në lëndën Kulturë dhe qytetërim shqiptar Gjeneza e shqiptarëve	Analizë dhe ushtrime nga një fragment letrar
<i>Java e dytë:</i>	Vendi i gjuhës shqipe në rrethin e gjuhëve indoevropiane Problemi i burimit të gjuhës dhe lidhjet e saj iliro-shqiptare; trako-shqiptare	Lexime dhe analizë të shkrimeve për gjenezën e shqiptarëve
<i>Java e tretë:</i>	Gjeneza e shqiptarëve- përkatësia indo-evropiane	Burime të gjuhës dhe lidhjet e saj iliro-shqiptare; trako-shqiptare
<i>Java e katërt:</i>	Strategjitë e komunikimit dhe teknikat e shkrimit Strategjitë e komunikimit dhe shkrimit Akordimi i materialit me kohën në dispozicion Prezenca fizike përpara audiencës	Përkatësia indo evropiane e gjuhës shqipe
<i>Java e pestë:</i>	Qytetërimi ilir Jeta e përditshme dhe doket Vendbanimet dhe banesat Kultura material	Ushtrime rreth strategjive të prezantimit
<i>Java e gjashtë:</i>	Nga Iliria deri te Bizanti Studimet për etnogjenezën shqiptare Ndikimi i latinishtes në gjithë Ballkanin në kohën e Perandorisë Romake Përmendejet më të hershme të shqiptarëve	Zakonet dhe kultura materiale e ilirëve
<i>Java e shtatë:</i>	Mendimet e dijetarëve të ndryshëm për çështjen shqiptare A janë shqiptarët autokton apo ardhës? Pikëpamjet e disa studiuesve si N. Jokli, J. Thunmann, G. Hahni etj. për çështjen e autoktonisë Dëshmitë gjuhësore të lidhura me autoktoninë	Lexime të fragmenteve rreth përmendjeve të hershme për shqiptarët
<i>Java e tetë:</i>	Mitologjia ilio-shqiptare Miti si lloj i veçantë i krijimtarisë popullore Elementet e mitologjisë në doket, zakonet, ritet e besimet popullore Ikonografia e hyjnive të ndryshme	Përgatitje për kollokviumin e parë
<i>Java e nëntë:</i>	Provimi i parë intermediar	Toponomastika e lidhur me emrat e viseve të sotme në trojet shqiptare
<i>Java e dhjetë:</i>	Vlerat juridike dhe kanunore të “Kanunit të Lekë Dukagjinit” Vepër e madhe e kulturës tradicionale shqiptare në fushën e jetës sociale	Mitologjia popullore shqiptare dhe rrënjët e saj që në lashtësi

	Ligjet e Kanunit si themel i sjelljes shoqërore dhe vetëqeverisëse në Shqipërinë e Veriut At Shtjefën Gjeçovi dhe Kanuni i Lekë Dukagjinit Mendimet e dijetarëve të ndryshëm për Kanunin	
<i>Java e njëmbëdhjetë:</i>	Fillimet e kulturës dhe letërsisë në shekujt XVI e XVII Tri sferat kulturore e gjuhësore në Shqipëri Karakterit fetar i kësaj kulture dhe dy faktorët ndikues Veprat dytësore të shekullit XVII që ndihmuan kulturën dhe qytetërimin shqiptar	Lexime dhe analiza të fragmeneve nga Kanuni i Lekë Dukagjinit
<i>Java e dymbëdhjetë:</i>	Shkrimet shqipe në traditën ortodokse Tradita e këtyre shkrimeve në shekullin XVIII dhe në fillim të shekullit XIX Shqipja me alfabet grek e me alfabete të tjera Lulëzimi i qytetit të Voskopojës, qendër e tregtisë dhe kulturës qytetare shqiptare Vlerat e dorëshkrimit elabasanas i Ungjijve (Anonimi i Elbasanit) Kontributi i kësaj periudhe në fushën e leksikologjisë	Fragmente nga veprat e letërsisë së shekujve XVI e XVII
<i>Java e trembëdhjetë:</i>	Kultura arbëreshe në shekujt XVIII e XIX Veprat e para të letërsisë arbëreshe Kontributi i shkrimtarëve dhe studiuesve arbëresh për kulturën shqiptare Vlerat e fjalorit italisht-shqip të N. Ketës Shkrimtarë arbëresh më pak të njohur të fillimit të shekullit XIX Ndihmesa e shkrimtarëve dhe studiuesve arbëresh që shkruan italisht	Kontributi i shkrimeve shqipe me traditën ortodokse
<i>Java e katërbëdhjetë:</i>	Shqiptarët më të famshëm në botë Nënë Tereze, personalitet që shërben si ambasadore e kulturës dhe vlerave shqiptare në botë Ferid Murati, nobelist në fushën e mjekësisë Aleksandër Moisiu, aktor i madh shqiptar Inva Mula, soprano me famë botërore Personalitete të tjera të kulturës shqiptare	Fragmenet dhe analiza të veprave të para të letërsisë arbëreshe
<i>Java e pesëmbëdhjetë:</i>	Përmbledhje e lëndës, rekomandime për organizimin e provimit. Provimi i dytë intermediar	Përmbledhje e lëndës dhe rekomandime për organizimin e provimit.
Politikat akademike dhe kodi i sjelljes		
<i>Studentët duhet t'u përmbahen rregullave të përcaktuara sipas Statutit të UPZ-së, rregulloreve dhe vendimeve të miratuara nga Senati i UPZ-së dhe këshilli mësimor. Pritet që secili student të vijë me kohë dhe të marrë pjesë në çdo ligjëratë. Për shkak të natyrës dhe mënyrës së studimit në këtë lëndë, ardhja në mësim dhe pjesëmarrja aktive në diskutim është me rëndësi të veçantë. Studentët janë të obliguar të kenë sjellje të mirë dhe të mbajnë qetësi, si dhe t'i shkyçin telefonat mobilë gjatë ligjëratave.</i>		